

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА ВАЉЕВО**

**Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391
e-mail: pssvaljevo@open.telekom.rs**

**Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs**

Билтен бр. 5

Ваљево, 22.05.2012. година

Назив билтена: Актуелни савети из пољопривредне
производње за месец мај

Садржај:

- Нега усева кукуруза;
- Смештај и нега телади;
- Исхрана телади колострумом.

Аутори:

Дипл. инг. Снежана Стојковић-Јевтић

Дипл. инг. Славица Петровић

Тираж:

350 примерака

Нега усева кукуруза

Мере неге су важне за стварање што повољнијих услова за успешну производњу кукуруза. Нега усева кукуруза се обавља по потреби и обухвата следеће мере:

- Ваљање;
- Дрљање;
- Окопавање;
- Међуредну култивацију;
- Прихрану;
- Заштиту од корова, болести и штеточина.

Ваљање се примењује уколико ницање и развој биљака протиче у условима мање влаге. Тада се после сетве обавља ваљање. Овом мером додатно ће се сачувати влага, смањити њено испаравање и обезбедити бољи контакт семена и земљишта. Ако се кукуруз гаји пострно, као силажа онда је ваљање обавезна мера.

Разбијање покорице обавља се обично након кише јер се дешава да се формира покорица када се мрвичасто грудваста структура земљишта превише разбије. У таквим условима клица не може да пробије покорицу па ако је не разбијемо на време долази до пропадања усева.

Међуредна култивација се примењује једном до два пута, све док се може ући у усев кукуруза. Овом мером спречава се губитак влаге из земљишта

односно њено испаравање.Пожељно је да се међуредна култивација комбинује са прихраном кукуруза азотним ђубривима.

Прихрана кукуруза обавља се углавном азотним ђубривима на класичан начин ,а у последње време све више и фолијарно.Фолијарно прихрањивање треба обавити у последњем тренутку када се још може тракторима ући у усев,односно када кукуруз има већу лисну површину.

Заштита од корова, болести и штеточина спада у најважније мере неге у производњи кукуруза.Посебно се то односи на сузбијање корова,јер ову меру прате бројни проблеми : избор времена примене(пре или после ницања),избор хербицида,техника примене(цела површина или у траке) и др.Овде треба напоменути да заштиту усева кукуруза од корова треба вршити средствима одабраним на основу прегледа корова на њиви.Приликом употребе препарата треба стриктно поштовати упутство за употребу које је произвођач прописао.Такође треба водити рачуна о фази развоја усева кукуруза.Заштита усева од болести углавном се своди на плодоред и смену кукуруза биљкама које нису из породице трава.(рецимо зреним махунаркама).Заштита усева кукуруза од штеточина као што су рецимо жичари изводи се пре сетве кукуруза,третманом семена одговарајућим инсектицидом.За сузбијање кукурузног пламенца такође постоје препарати којима се успешно може штитити усев кукуруза од ове штеточине.Треба напоменути да се поштовањем агротехничких мера:заоравање и склањање биљних остатака, као и биолошким сузбијањем знатно може сузбити појава ове штеточине.

Дипл. инг. Снежана Стојковић-Јевтић

Смештај и нега теледи

Одмах по рођењу, теле се ставља на раније припремљено место у суву и чисту сламу. Најбоље би било да га мајка одмах олиже и осуши, или то треба урадити сувом и чистом крпом што пре. Тако ће се убрзати циркулација крви од које зависи живот телета, тј. рад власттог крвотока и од дисања властитим плућима. Пошто је обрисано и очишћено теле треба што пре склонити из просторије где је вршен порођај и сместити га у већ припремљену просторију.

Од начина одгајивања теледи зависи и просторија у којој ће бити смештена. Без обзира на тип и величину просторије свака просторија мора испунити следеће услове:

1. Лежиште мора бити увек суво и чисто, што се постиже простирањем довољних количина суве и чисте сламе

2. Довод свежег ваздуха мора бити правилно регулисан, а прозори морају да обезбеде довољно светлости. Проветравање мора бити лако и брзо, без промаје,

3. Под треба да је нагнут према каналу 1-3%, тако да обезбеђује лак и брз одвод воде и мокраће, уколико се вода и мокраћа дуже задржавају у стаји, у толико је ваздух влажнији и загушљивији. У таквим просторијама, мрачним и влажним, теле много чешће оболева.

4. Веома је важно да просторија има потребну температуру од 12-15 °С, поготово за млади организам, у коме није развијен термо-регулациони систем. За старију телад, доња температура је 10°С.

Теле смештено у боксу остаје 10-15 дана, тј. у периоду највеће осетљивости, а уколико постоје могиућности добро би било да ту остане за све време млечне исхране. Редовно, односно свакодневно треба бокс чистити и застирати сламом. Величина боксова је различита, али се сматра да за теле од 1 месеца узраста треба да буде 1,3-1,5м. У сваком боксу треба наместити мале валовчиће за сено и концентровану храну, да би се телад што раније привикавала на ову храну.

Исхрана теледи колострумом

У првим данима живота телета, посебан значај има исхрана колострумом мајке. То, прво млеко је једина и незаменљива храна инзваредног хранљивог квалитета и представља основни фактор за правилан развој телета и стварање отпорности. Због тога је неопходно да се ради здравља теледи и сузбијања узгојних болести обавезно даје колострум у првим данима живота. У односу на пуномасно млеко, колострум је знатно богатији у СМ, а њен већи део чине протеини јако важни и значајни за стицање отпорности младог организма. Новорођена телад немају сопствена антитела, нити су способни да се ефикасно брину од разних инфекција који их чекају у спољашној средини, као и што органи за варење не луче желудачно-цревне сокове, до чека ће доћи тек након првог узимања колострума. Колострум се мора дати телету што пре, и то најкасније 30мин до 1х после порођаја. Ова мера је потпуно јасна разумљива кад се има у виду да тек узимањем колострума почињу процеси варења код теледи. Ако се

колострум не да телету, онда може бити кобних последица по њихов млади организам. Нормално млеко не може заменити колострум, а није чак ни добро ако се даје телету колострум од друге краве. Пошто се крава и теле одморе, у току првог сата по тељењу обавља се прво храњење дојењем или напајањем. Добро решење је да се прва 3-4 дана, док се колострум лучи, теле држи заједно са кравом, уз могућност да по вољи сиса колострум. Тада теле конзумира веће количине колострума (а то је и најважније) од телад која се напајају 3-5 пута дневно. Без обзира који је начин заступљен, исхрана колострумом треба да траје 10-15 дана, тј. све докле док телад са мајком, или је у посебном индивидуалном боксу и када дневна количина посисног млека износи око 6 кг.

При исхрани колострумом, а такође и нормалним млеком, треба водити рачуна о самом режиму давања млека увек у одређено време. Нередовно храњење и дужи размаци међу појединим оброцима доводе до веће халапљивости, чиме се ствара могућност прекомерног узимања хране. Зато је потребно да телд прима увек једнак број obroка, најбоље 4-5 дневно, да су правилно распоређени у току дана са подједнајим размацима и да се дају увек у исто време.

После 10-15 дана, дневна исхрана колострумом, теле неприметно прелази на млечну исхрану и на други начин држања (групни бокс). Исхрана пуним млеком (на већим индивидуалним газдинствима) траје до излучивања телад, или се на 10-15 дана постепено прелази на обрано млеко. У сваком случају, ово је најкритичнији период и ако дође до нагле промене хране или неких других грешки у исхрани, долази до слабљења отпорности организма телета и до појаве разних обољења. У сваком случају, овај период је карактеристичан по јачању и изградњи организма, а нарочито скелетног система, те је потребно што пре почети са прихрањивањем телад квалитетним сеном, одговарајућим концентратом са минерално-витаминским додатком, како би прелаз са млечне на грубљу кабасту храну био што умеренији и без поремећаја у варењу хране

Дипл. инг. Славица Петровић